

De Nederlandsche Bank

EUROSYSTEEM

DNB: Risico's financiële stabiliteit nemen toe

Persbericht

Datum 5 juni 2019

De risico's voor de financiële stabiliteit nemen toe door de lage rentes en ruime liquiditeitsverhoudingen. Hierdoor ontwikkelen financiële markten zich uitbundig en is er geen prikkel om schulden af te bouwen. Als het sentiment eenmaal omslaat, kan dit de financiële stabiliteit in gevaar brengen. Dat staat in het vandaag gepubliceerde halfjaarlijkse Overzicht Financiële Stabiliteit (OFS) van De Nederlandsche Bank. Dit OFS wordt door DNB-president Klaas Knot op 12 juni toegelicht in een openbaar gesprek met de Vaste Kamercommissie voor Financiën.

Mondiale schuld sinds 2005 fors toegenomen

Mondiaal gezien liggen de schulden op een hoog niveau. Zo bedragen de gezamenlijke schulden van huishoudens, niet-financiële bedrijven en overheden ruim 230% van het bbp in het derde kwartaal van 2018. Ter vergelijking, eind 2005 lagen deze gemiddeld nog op bijna 200% van het bbp. Op sommige markten en in sommige landen bouwen zich specifieke kwetsbaarheden op. Vooral de markt voor risicovolle bedrijfsschuld, zoals hefboomleningen, is de afgelopen jaren sterk in omvang gegroeid, met name in de VS. Binnen Europa liggen de bedrijfsschulden in sommige landen, waaronder Nederland, op een hoog niveau. Daarnaast blijven de overheidsschulden in sommige Europese landen erg hoog. Juist in die landen waar de overheid een relatief hoge schuld heeft, is de schuldreductie in de afgelopen jaren zeer beperkt geweest. In sommige Europese landen liggen de schulden zelfs op een hoger niveau dan medio 2014, toen de gemiddelde overheidsschuld in het eurogebied haar piek bereikte.

Zoektocht naar rendement duurt voort

Op financiële markten jagen de lage rentes en de ruime liquiditeitsverhoudingen een zoektocht naar rendement aan, waardoor zeepbellen kunnen ontstaan. De aandelenbeurzen hebben zich inmiddels grotendeels hersteld van de koersdalingen van eind vorig jaar, waardoor de zorgen over overwaarderingen en het risico op een marktomslag onverminderd groot zijn.

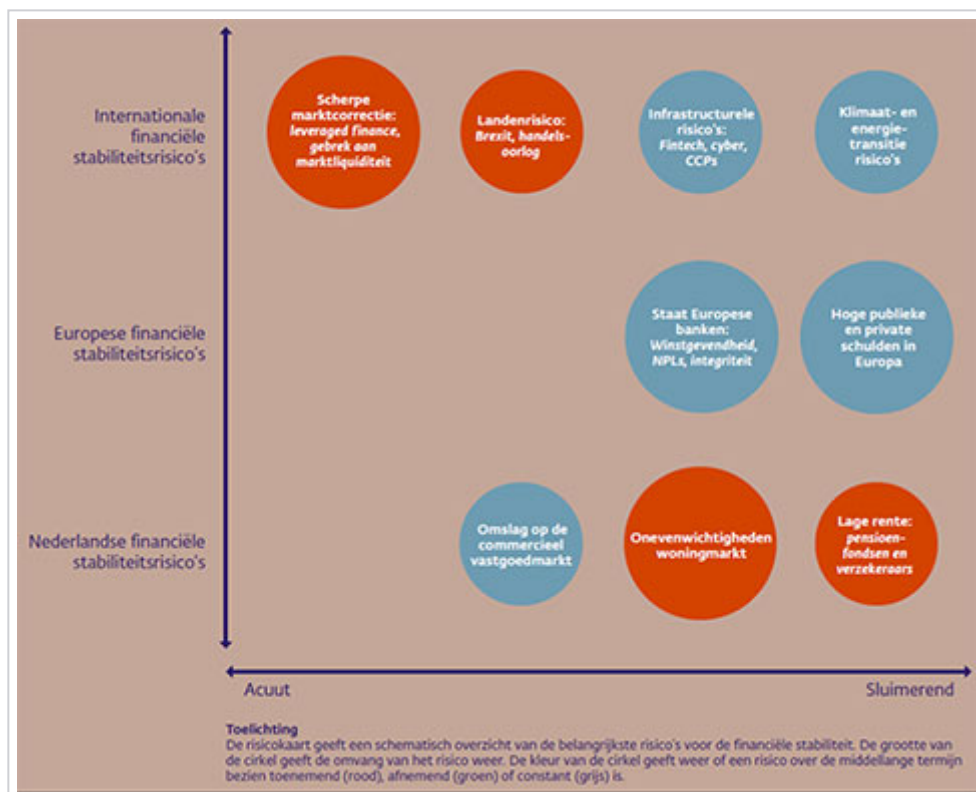
Mogelijke marktcorrectie door Brexit en handelsoorlog

Tegen deze achtergrond vormt een scherpe correctie op de financiële markten een risico voor de huidige financiële stabiliteit. Wanneer risicopremies en rentes fors stijgen, worden schuldenaren geconfronteerd met hogere rentelasten, terwijl op financiële markten stevige prijsaanpassingen kunnen plaatsvinden. Een dergelijke marktomslag kan bijvoorbeeld uitgelokt worden door een onverwachte aanpassing van het monetaire beleid of door een zware crisis in een groot land. Zo kan de handelsoorlog tussen de VS en China de economische groei ernstig schaden, terwijl binnen Europa de fragiele economische en budgettaire situatie in Italië tot onrust op financiële markten kan leiden. Ook een niet uit te sluiten wanordelijke Brexit kan een schokgolf teweegbrengen op financiële markten.

Woningmarkt grootste stabiliteitsrisico in Nederland

Binnen Nederland vormen de onevenwichtigheden op de woningmarkt volgens DNB het grootste stabiliteitsrisico. De prijzen van woningen stijgen nog steeds, zij het minder hard dan voorheen. De betaalbaarheid verslechtert hierdoor en de krapte op de huizenmarkt houdt aan. De ontwikkelingen op de woningmarkt versterken de conjuncturele schommelingen in de economie. De sterke prijsstijgingen op de woningmarkt hebben de economische groei de afgelopen jaren een flinke impuls gegeven, terwijl de prijsdalingen op de woningmarkt ten tijde van de crisis de economische terugval juist versterkten. Een eventuele nieuwe huizenprijsdaling kan significante gevolgen hebben voor de Nederlandse economie en ook voor het Nederlandse bankwezen.

Risicokaart

(/binaries/Risicokaart-

[intern_tcm46-384324.jpg](#))

Een vernieuwd OFS

Anders dan voorgaande edities wordt het voorjaars-OFS alleen nog maar digitaal uitgebracht. Dit past binnen het MVO-beleid van DNB. Het OFS is te downloaden als .pdf document. Het OFS bevat naast het algemeen risicobeeld een interactieve risicokaart. Vanuit deze risicokaart kan worden doorgeklikt naar de belangrijkste risico's voor de financiële stabiliteit. Per risico is nadere informatie beschikbaar op de achterliggende pagina's. Voor het OFS, inclusief de interactieve risicokaart, [zie hier \(/binaries/OFS_voorjaar_2019_tcm46-384293.pdf\)](/binaries/OFS_voorjaar_2019_tcm46-384293.pdf).

Downloads

- ▶ Overzicht financiële stabiliteit - voorjaar 2019 (PDF, 6,6 MB) (/binaries/OFS_voorjaar_2019_tcm46-384293.pdf)
- ▶ Cijferreeks OFS voorjaar 2019 (XLSX, 1,8 MB) (/binaries/cijferreeks_bij_OFS_VJ2019_tcm46-384296.xlsx)
- ▶ Macroprudentiële indicatoren voorjaar 2019 (PDF, 270,7 kB) (/binaries/OFS_tabel_tcm46-384295.pdf)
- ▶ OFS Follow Up Monitor - voorjaar 2019 (PDF, 69,5 kB) (/binaries/OFS_Follow_Up_Monitor_tcm46-384294.PDF)
- ▶ Risicokaart (PDF, 720,5 kB) (/binaries/Bollen_2_tcm46-384306.pdf)

© De Nederlandsche Bank